

Kursplan

för kurs på grundnivå

Svenska som andraspråk med didaktisk inriktning II

30.0 Högskolepoäng

Swedish as a Second Language with an Educational Perspective II

30.0 ECTS credits

Kurskod:	CT2500
Gäller från:	VT 2009
Fastställt:	2008-03-14
Institution	Institutionen för svenska och flerspråkighet
Ämne	Svenska som andra språk

Beslut

Kursen ingår i inriktningen Svenska som andraspråk med didaktisk inriktning om 60 högskolepoäng inom lärarprogrammet och omfattar 30 högskolepoäng på nivån 31-60 högskolepoäng i ämnet svenska som andraspråk. Kursen är främst avsedd för studenter som ämnar avlägga lärarexamen om 210 högskolepoäng eller 270 högskolepoäng och som vill arbeta med barn/elever från 1 år t o m år 3 i gymnasieskolan (förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskolan eller gymnasieskolan). Kursplanen har tagits fram och genomförs i samarbete mellan Centrum för tvåspråkighetsforskning och Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling.

Kursansvarig institution är Centrum för tvåspråkighetsforskning vid Stockholms universitet.

Denna kursplan är fastställd av styrelsen vid Centrum för tvåspråkighetsforskning 2008-03-14.

Denna kursplan är upphävd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för svenska och flerspråkighet 2021-06-02.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Minst 11 poäng avlagda på Svenska som andraspråk med didaktisk inriktning I, 20 poäng (S2U01N), alternativt 16.5 högskolepoäng avlagda på Svenska som andraspråk med didaktisk inriktning I, 30 högskolepoäng (CT1500).

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DEL1	Tvåspråkig utveckling och andraspråksinläring	7.5
DEL2	Språk- och kunskapsutvecklande arbete	9
DEL3	Didaktiska perspektiv på svenska som andraspråk	13.5

Kursens innehåll

Kursen består av två samverkande delar: en ämne-teoretisk och en verksamhetsförlagd del. I kursen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om 11,5 poäng. Minst 5 veckor ska utgöras av sammanhängande VFU. (Inom ramen för hela inriktningen omfattar VFU totalt 15 hp.) Upplägningen av den verksamhetsförlagda delen planeras och följs upp av kurslärare, verksamhetsföreträdare och student. Närvaro under all verksamhetsförlagd utbildning är obligatorisk.

Delkurs 1: Tvåspråkig utveckling och andraspråksinläring, 7,5 hp

Delkursen syftar till att ge grundläggande kunskaper om tvåspråkig utveckling och andraspråksinläring under olika betingelser. Här belyses tvåspråkig utveckling ur ett livsloppsperspektiv, med särskilt fokus på

barn och ungdomar. Detta inkluderar en orientering om simultan och successiv inlärnin g av två eller flera språk, varvid jämförelser görs med förstaspråksinlärnin g hos enspråkiga. Dessutom introduceras och diskuteras olika centrala teorier om språkinlärnin g, i synnerhet andraspråksinlärnin g. Inlärnin gsgångar och utvecklingsmönster studeras med avseende på olika språkliga komponenter. Variation i språkinlärnin g och språkanvändning diskuteras med hänsyn till olika yttre och inre faktorer som påverkar processerna. Dessa teorier belyser den inlärnin gprocess som utvecklingen av ett andraspråk innebär. Härvid beaktas även inflödets och interaktionens betydelse för inlärnin g samt transfer och språkliga universalier.

Vidare innehåller delkursen en orientering och kritisk diskussion om tvåspråkighet och utbildning. Här diskuteras olika undervisningsmodeller ur ett såväl internationellt som nationellt perspektiv. Särskilt fokuseras organisationsmodeller i förskola och skola, gränsdragningen mellan ämnet svenska och svenska som andraspråk samt modersmålsundervisningen för tvåspråkiga barn.

Delkurs 2: Språk- och kunskapsutvecklande arbete, 9 hp (varav 3 hp VFU)

Delkursen ger en orientering om olika arbetssätt i förskola och skola som syftar till en parallell språk- och kunskapsutveckling med avseende på såväl andraspråksundervisning som ämnesundervisning på andraspråket svenska. Här belyses särskilt andraspråkslärares roll som resurs för andra lärare och övriga personalkategorier. I denna delkurs ingår en presentation av metoder för klassrumsforskning och principer för analys av andraspråksundervisning med tonvikt på interaktionsmönster och kommunikation i samband med olika typer av klassrumsaktiviteter. Undervisningens roll och effekt belyses främst utifrån aktuella inlärnin gsteorier, lingvistiska skolbildningar samt testteori, bedömning och utvärdering av olika aktiviteter.

Vidare belyses olika typer av läro- och kursplaner i andraspråk samt läromedel i undervisningen med tonvikt på en kritisk granskning och diskussion av de utgångspunkter och principer som ligger till grund för dessa. I samband med läromedelsanalyser diskuteras principer för urval och progression, språkanvändning och övningstyper i läromedel.

I delkursen diskuteras också läs- och skrivprocessen ur ett andraspråksperspektiv. Här ingår en orientering om hur kulturellt betingade skillnader såsom språklig socialisation, språksyn, inlärnin gstraditioner, berättartekniker samt läs- och skrivtraditioner påverkar lärares undervisning och elevens inlärnin g på ett andraspråk.

Delkurs 3: Didaktiska perspektiv på svenska som andraspråk, 13,5 hp (varav 7,5 hp VFU)

Kursen belyser centrala didaktiska val för undervisning i ämnet svenska som andraspråk, med fokus på frågor om skönlitteraturens roll i undervisningen, undervisning i språkets form samt hur språk och kunskap kan utvecklas i en samtidig process.

Kursen tar också upp hur man kan bedöma texter skrivna av elever med annat modersmål än svenska i relation till skolans styrdokument.

Kursen beskriver också hur ämnet svenska som andraspråk kan organiseras på samhälls-, skol- och klassrumsnivå och vilka konsekvenser det kan få för flerspråkiga elever.

En betydande del av kursen är verksamhetsförlagd vilket här innebär att studenten får ta ansvar för undervisning i svenska som andraspråk, vid sidan av auskultation och deltagande i övrigt lärararbete.

Förväntade studieresultat

Studenten ska efter avslutad kurs kunna...

- redovisa grundläggande kunskaper om tvåspråkig utveckling och andraspråksinlärnin g under olika betingelser
- redogöra för och diskutera centrala teorier om språkinlärnin g, i synnerhet andraspråksinlärnin g
- diskutera variation i språkinlärnin g och språkanvändning med hänsyn till olika yttre och inre faktorer
- utifrån ett andraspråksperspektiv diskutera hur kulturellt betingade skillnader när det gäller språklig socialisation, språksyn, inlärnin gstraditioner, berättartekniker samt läs- och skrivtraditioner påverkar lärandet
- analysera och kritiskt granska läromedel och didaktiskt kunna motivera val av texter i undervisningen
- göra medvetna didaktiska val i ämnet svenska som andraspråk i enlighet med relevanta styrdokument och i relation till elevgruppen, i samband med planering, genomförande och utvärdering av undervisning.
- bedöma språkbehärskning i svenska hos flerspråkiga elever, bland annat utifrån aktuella bedömningsmallar i de nationella proven samt redogöra för den roll bedömning och utvärdering har i undervisningen.
- få ställning till hur undervisningen i svenska som andraspråk kan organiseras i skolan och resonera om vilka konsekvenser det kan få för elevernas möjligheter till lärande.

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier (där aktivt deltagande av kursdeltagarna förutsätts). Studentens kunskaps- och färdighetsutveckling sker även genom obligatoriskt deltagande i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), där bland annat egen undervisning ingår.

Kunskapskontroll och examination

a. Kursen examineras med muntliga och/eller skriftliga prov som redovisas antingen individuellt eller i grupp. Dessutom kan skriftliga och muntliga uppgifter ges under kursens gång. God språkbehandling och god presentationsteknik krävs vid såväl muntliga som skriftliga redovisningar. Studerandes förmåga att tillämpa de under kursen inhämtade kunskaperna bedöms vid återkommande tillfällen. VFU examineras även genom deltagande i verksamheten, beskrivet i en rapport som lämnas av verksamhetsföreträdare.

b. Beroende på tidpunkten då studerande har antagits till lärarprogrammet sker betygssättning enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

A = Utmärkt

B = Mycket bra

C = Bra

D = Tillfredsställande

E = Tillräckligt

Fx = Otillräckligt

F = Helt otillräckligt

c. Betygskriterier delas ut vid början av respektive delkurs. Dessa har fastställts av styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning.

d. Betyg på hel kurs grundar sig på en sammanvägning av betygen på delkurserna. För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser.

e. Vid underkännande gäller att studerande som fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E. Studerande som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studerande som fått betyget Fx eller F på prov två gånger av en och samma examinator har rätt att få en annan examinator utsedd för att bestämma betyg på provet, om inte särskilda skäl talar emot det. Framställan härom ska göras till styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges eller kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att en gång per termin under en treterminsperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller fortfarande begränsningarna enligt punkt e. under avsnittet Kunskapskontroll och examination ovan. För överensstämmelser med det tidigare kurssystemet hänvisas till studievägledare eller studierektor vid Centrum för tvåspråkighetsforskning.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Kurslitteratur

Delkurs 1: Tvåspråkig utveckling och andraspråksinläring, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas (under utgivning), Andraspråksinläring □ en introduktion. Lund: Studentlitteratur. (ca 250 s.)

Abrahamsson, N. & Hyltenstam, K. (2004), Mognadsbegränsningar och den kritiska perioden för andraspråksinläring. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (s 221-258)

Arnberg, L. (2004) Så blir barn tvåspråkiga. Stockholm: Wahlström & Widstrand. (234 s.)
(OBS! Ny reviderad upplaga!)

Arnberg, L. (1996). Invandrarbarn i förskolan □ den svenska modellen. I: Hyltenstam, K. (utg.). Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige, s. 187-223. Lund: Studentlitteratur. (36 s.)

Axelsson, Monica, Ingrid Lennartson-Hokkanen & Mariana Sellgren (2002). Den röda tråden. Utvärdering av

Stockholms stads storstadssatsning □ målområde språkutveckling och skolresultat. Stockholm: Språkforskningsinstitutet i Rinkeby. (Stencil, kap. 1-4: ca 60 s.)

Ekberg, L. (2004) Grammatik och lexikon i svenska som andraspråk på nästan infödd nivå. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (s 259-276)

Hyltenstam, K. & Tuomela, V. (1996). Hemspråksundervisningen. I: Hyltenstam, K. (utg.). Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige, s. 9-109. Lund: Studentlitteratur. (100 s.)

Håkansson, G. (2004), Utveckling och variation i svenska som andraspråk enligt processbarhetsteorin. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (s 153-169)

Lindberg, I. (1996) Svenskundervisning för vuxna invandrare (sfi). I: Hyltenstam K. (utg.). Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige, s. 224-284. Lund, Studentlitteratur. (60 s.)

Som kurslitteratur tillkommer ca 60 sidor kopierat material.

Delkurs 2: Språk- och kunskapsutvecklande arbete, 9 hp

Axelsson, M., Gröning, I. & Hagberg-Persson, B. (2001). Organisation, lärande och elevsamarbete i skolor med språklig och kulturell mångfald. (Rapport 2 inom forskningsområdet Mångetnicitet, tvåspråkighet och utbildning. Institutionen för lärarutbildning.) Rapport 2001:1 i serien Planering och uppföljning. Uppsala: Lärarutbildningsrådets Utbildnings- och forskningsnämnd, Uppsala universitet. (200 s.) (Valda delar enligt lärarens anvisningar.)

Axelsson, Monica, Mikael Olofsson, Anders Philipsson, Carin Rosander & Mariana Sellgren (2006), Ämne och språk □ språkliga dimensioner i ämnesundervisningen. Stockholms stads kompetensfond. (ca 120 s; Valda delar enligt lärarens anvisningar. Kan laddas ner på <http://www.stockholm.se/Extern/Templates/Page.aspx?id=125946>. Rulla ner till rubriken □Forskning inom området□ och klicka på länken med samma namn som rapporten.)

Axelsson, M., C. Rosander & M. Sellgren (red.) (2005) , Stärkta trådar □ flerspråkiga barn och elever utvecklar språk, litteracitet och kunskap. Stockholm: Språkforskningsinstitutet i Rinkeby. (Valda delar enligt lärarens anvisningar. Kan beställas på http://www.rinkeby-multiling.stockholm.se/publikationer/Starkta_tradar.htm.)

Cummins, J, (2001), Andraspråksundervisning för skolframgång □ en modell för utveckling av skolans språkpolicy. I: Naclér, K. (red.), Symposium 2000: Ett andraspråksperspektiv på lärande. Stockholm: Sigma. (22 s.)

Derewianka, Beverly (1990), Exploring How Texts Work. Portsmouth, NH: Heinemann. (87 s)

Dysthe, O. (1996). Det flerstämmiga klassrummet. Lund: Studentlitteratur. (200 s.)

Edling, Agnes (2004) Abstraktion kan spränga gränser. Språkvård 3/04. s 27-32.

Franker Q. (2004), Att utveckla litteracitet i vuxen ålder □ alfabetisering i en tvåspråkig kontext. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (s. 539-572)

Hellman, C. (2003). Att läsa på ett nytt språk □ att läsa på nytt? (Artikeln hämtas från: www.ki.se/dyslexi. Klicka på □Publikationer□)

Holmegaard, M. & Wikström I. (2004), Språkutvecklande ämnesundervisning. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (539-572)

Kuyumcu, Eija (2004), Genrer i skolans språkutvecklande arbete, I: Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (s. 573-596.)

Liberg, C. (2001), Läromedel i ett andraspråksperspektiv □ möjligheter och begränsningar. I: Nauc ler, K. (red.), Symposium 2000: Ett andraspråksperspektiv på lärande. Stockholm: Sigma. (20 s.)

Lindberg, I. (1996). Spr ka samman! Om samtal och samarbete i språkundervisning. Stockholm: Natur & Kultur. (219 s.)

Lindberg, I (2001), Samtalet som didaktiskt verktyg. I: Nauc ler, K. (red.), Symposium 2000: Ett andraspråksperspektiv på lärande. Stockholm: Sigma. (22 s.)

Nauc ler, K. & Boyd, S. (1997). Telling a story - Norms for interaction with Turkish and Swedish children at home and in pre-school. I: Sjögren, A. Language and environment. A Cultural Approach to Education for Minority and Migrant Students, s. 129-146. Stockholm: The Multicultural Centre, Botkyrka. (17 s.)

Polias, John (2007), Assessing learning: a language-based approach. I: Olofsson Mikael (red.), Symposium 2006. Bedömning, flerspråkighet och lärande. Stockholm: HLS Förlag. (s 40-65).

Tuomela, V.(1995). Att l sa på ett andraspråk. I: Melin, L. (utg.) L sning och läsproblem, s. 38-57. (H ften f r didaktiska studier, 54). L r rskolan i Stockholm. (19 s.)

Wrigstad, T. (2004). S i-provet □ ett exempel på bedömning av vuxna andraspr ksinl rarens svenska. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (715-742)

Som kurslitteratur tillkommer ca 60 sidor kopierat material.

Delkurs 3: Didaktiska perspektiv på svenska som andraspråk, 13,5 hp

Axelsson, M. (2004), Skolframgång och tvåspråkig utbildning. I: Hyltenstam K. & Lindberg, I. (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (35 s.)

Bergman, P. och Abrahamsson, T. (2004), Bedömning av språkfärdigheten hos andraspråkselever. I: Hyltenstam K. & Lindberg, I. (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (19 s.)

Chambers, A (1998), Böcker inom oss: om boksamtal. Stockholm: Raben & Sjögren (170 s.)
Alternativ: Olin-Scheller, C. (2006) (se nedan).

Gibbons, P (2006), Stärk språket, stärk lärandet. Uppsala: Hallgren och Fallgren Studieförlag AB. (208 s.)

Hertzberg, M. (2006), Genreskrivning under senare skolår: att berätta räcker inte. I: Bjar. L. (red) (2006) Det hänger på språket. Lund: Studentlitteratur. (23 s.)

Liberg, C. (2006), Elever som textresurser i mötet med skriftspråkliga textvärldar. I: Bjar. L. (red.) Det hänger på språket. Lund: Studentlitteratur. (36 s.)

Lindberg, I. (2006), Med andra ord i bagaget. I: Bjar. L. (red.) Det hänger på språket. Lund: Studentlitteratur. (35 s.)

Myndigheten för skolutveckling (2004). Kartläggning av svenska som andraspråk (52 s.)

Olin-Scheller, C. (2006), Mellan Dante och Big Brother. En studie om gymnasieelevers textvärldar, sid 143-236. Karlstad University Studies 2006:67. Karlstad: Karlstads universitet. (93 s.)

Elektronisk version: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-474>

Alternativ: Chambers, A (1998) (se ovan)

Reichenberg, M. (2006), Att l sa mellan och bortom raderna. I: Bjar. L. (red) (2006) Det hänger på språket. Lund: Studentlitteratur. (23 s.)

Sjöqvist, L. (2004), Att arbeta med portfölj. I: Hyltenstam K. & Lindberg, I. (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (17 s.)

Sjöqvist, L. (2007), □I den här tiden var tr d kol mycket□ □ när språk och tanke inte håller jämna steg: om att bedöma en andraspr ktext. I: Olofsson, Mikael (red) Symposium 2006 Bedömning, flerspråkighet och

lärande. Stockholm: HLS förlag. (16 s.)

Skolverket, Kursplaner i svenska som andraspråk (Se Skolverkets hemsida)

Wellros, S. (2004), Språk och kultur i undervisningen i svenska för vuxna invandrare. I: Hyltenstam K. & Lindberg, I. (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. (29 s.)

Som kurslitteratur tillkommer ca 300 sidor skönlitteratur som väljs i samråd med läraren.